

Szegedi Ítéltábla

Bf.IV.205/2021/13.sz.

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Szegeden, a 2021. június 21. napján megtartott nyilvános ülés alapján 2021. július 05. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen indított büntetőügyben a Kecskeméti Törvényszék 2020. december 18. napján kihirdetett 1.B.546/2016/187. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r. II. r. és III. r. vádlottak vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 5 (öt) évre súlyosítja.

I. r. vádlott esetében mellőzi azon rendelkezést, hogy a kiszabott szabadságvesztésből a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. I. r. vádlott a kiszabott szabadságvesztésből a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

II. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 3 (három) évre súlyosítja.

II. r. vádlott esetében mellőzi azon rendelkezést, hogy a kiszabott szabadságvesztésből a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. II. r. vádlott a kiszabott szabadságvesztésből a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

II. r. vádlottal szemben 350 (háromszázötven) napi tétel pénzbüntetést is kiszab, melynek egy napi tételét 17.000 (tizenhétezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 5.950.000 forint (ötmillió kilencszázötvenezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetés esetén napi tételenként egy-egy nap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

III. r. vádlott esetében mellőzi azon rendelkezést, hogy a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. III. r. vádlott a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

..... Kft-vel szemben 500.000 (ötszázezer) forint összegű pénzbírságot szab ki.

Az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyja azzal, hogy az I. r. vádlott vonatkozásában a költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi megjelölése helyesen: költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont 3. fordulat, (5) bekezdés a/ pont],

II. r. vádlott vonatkozásában a költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi megjelölése helyesen: költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont 3. fordulat, (5) bekezdés b/ pont 1., 2. fordulat],

III. r. vádlott vonatkozásában a költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi megjelölése helyesen: 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont 3. fordulat, (5) bekezdés b/ pont 1., 2. fordulat], költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont 3. fordulat, (4) bekezdés b/ pont 1., 2. fordulat]

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A bíróság I. r. vádlott esetében a foglalkozás eltiltás tartamába beszámítja elsőfokú ítélet kihirdetése óta a mai napig eltelt időt.

A másodfokú eljárás során felmerült 7.200.- (hétezer-kettőszáz) forint bűnügyi költséget III. r. vádlott viseli.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Kecskeméti Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével I. r. vádlottat folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] és számvitel rendje megsértésnek büntette [Btk. 403.§ (1) bekezdés b/ pont] mellett bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont (5) bekezdés a/ pont], és ezért halmazati büntetésül négy év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, négy év közügyektől eltiltásra és hat év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. Akként rendelkezett, hogy a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

[2] II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont (5) bekezdés b/ pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §], és ezért halmazati büntetésül két év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, három év közügyektől eltiltásra és három év „gazdasági társaság vezető tisztségviselője” foglalkozástól eltiltásra ítélte. Akként rendelkezett, hogy a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

Megszüntette ellenben a II. r. vádlott ellen társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt indult eljárást.

[3] III. r. vádlottat kettő rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont (5) bekezdés b/ pont], költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont (4) bekezdés b/ pont], és 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §] mondta ki bűnösnek, és ezért halmazati büntetésül egy év hat hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és három év „gazdasági társaság vezető tisztségviselője” foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását kettő év és hat hónap próbaidőre felfüggesztette, és vele szemben kettőmillió forint erejéig vagyonekobjást rendelt el. A szabadságvesztés végrehajtása esetére akként rendelkezett, hogy a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

[4] Rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő illetve I. r. vádlott esetében a foglalkozástól eltiltás időtartamának a beszámításáról, az elrendelt zár alá vételek fenntartásáról, illetve feloldásáról, a bűnjeljegyzékben szereplő iratok lefoglalásának megszüntetéséről, a bírósági letéti számlán nyilvántartott letéti pénz visszaadásáról II. r. vádlott részére és a bűnügyi költség viseléséről.

[5] A Kft gazdálkodó szervezettel szemben 470.770.700.- (négy százhetvenmillió- hétszázhetvenezer-hétszáz) forint erejéig vagyonekobjást rendelt el, azonban ugyanezen jogi személlyel szemben mellőzte a pénzbírság kiszabását.

[6] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész fellebbezést jelentett be I. r. vádlott terhére súlyosításért, a kiszabott szabadságvesztés tartamának felemelése, a feles feltételes kedvezmény helyett kétharmados feltételes kedvezmény megállapítása, valamint vagyonekobjás alkalmazása végett a Kft-t érintő cselekménnyel okozott vagyoni hátrány tekintetében, és ezzel összefüggésben a zár alá vétel fenntartása végett.

[7] II. r. vádlott terhére ugyancsak súlyosításért, a kiszabott szabadságvesztés tartamának felemelése, a feles feltételes kedvezmény helyett kétharmados feltételes kedvezmény megállapítása, valamint vagyonekobjás alkalmazása végett a ... Kft-t érintő cselekménnyel okozott vagyoni hátrány tekintetében, és ezzel összefüggésben a zár alá vétel fenntartása végett.

[8] III. r. vádlott terhére ugyancsak súlyosításért, de kizárólag a próbaidő tartamának a felemelése végett, továbbá a Kft jogi személlyel szemben pénzbírság kiszabása végett, mert ezen gazdasági társaság a fiktív számlák felhasználásával tisztességtelen piaci előnyhöz jutott más vállalkozásokkal szemben, ami nem maradhat jogkövetkezmények nélkül.

Egyebekben tudomásul vette az ítéletet, így II. r. vádlott esetében az eljárást megszüntető rendelkezést is.

[9] A I. r. és II. r. vádlottal szemben alkalmazandó vagyonek Kobzása indokolása körében arra utalt az ügyész, hogy a három ún. bukó cég közreműködésével kiállított fiktív, belföldi beszállítói számlák színlelt pénzügyi rendezésére -konspiratív okból- rendszeresen sor került. I. r. vádlott és II. r. vádlott a fiktív számlák szerinti áfát is tartalmazó vételárakat a fiktív számlák színlelt pénzügyi rendezéseiként kivették a cégből, átutalták fiktív számlákat kiállító cégek bankszámláira, amit bankszámlaforgalmi adatok is alátámasztanak, ami által a haszonként jelentkező áfa nem maradt a haszonhúzó cégeknél, azzal az átutalásokat követően a haszonhúzó gazdasági társaságokat képviselő I. r. és II. r. vádlott rendelkezhetek. A terheltek a fiktív számlák pénzügyi rendezései során az átutalásra került bruttó számlaösszegeket a fiktív számlák összegével gyakorlatilag megegyező összegű adómentes közösségi beszerzési számlák pénzügyi rendezéseire használták fel. Ennek alapján az állapítható meg a fellebbezés indokolása szerint, hogy a haszonhúzó gazdasági társaságokat képviselő és egy személyben tulajdonló I. r. és II. r. vádlottnál jelentkezett a gazdagodás, ezért a vagyonek Kobzást velük szemben indokolt alkalmazni. Ezen haszonhúzó cégeknél a vádbeli időszakban keletkezett adóhiány tényleges elvonására eddig nem került sor.

[10] A büntetés kiszabása körében az ügyész azt emelte ki, hogy a vádlottak által 2011-12. évek során megvalósított bűncselekmények miatt 2015. június hónapban került sor a gyanúsítások közlésére és az ügyben már 2016. július hónapban I. r. vádlott tekintetében a Pécsi Járásbíróság 21.B.895/2012/405. számú ítélete vonatkozásában sor került a perújítás elrendelésére, majd 2017. május hónapban a 1018/2014. bü. számú alapügyben (NAV Dél-alföldi Bűnügyi Igazgatóság) már vádemelés is történt. A gyanúsítás közlése és a perújítás elrendelésének időpontja óta eltelt idő viszont már nem tekinthető jelentősnek.

[11] Az ügyészi fellebbezés indokolása szerint I. és II. r. vádlott azonos szintű szervező és irányító szerepet töltött be, a cselekmény tárgyi súlya, az I. r. vádlott bűnözői életvitelére tekintettel a büntetés tartama nem megfelelő, és a feles feltételes kedvezmény alkalmazását sem támasztja alá semmilyen különös méltánylást érdemlő ok.

[12] III. r. vádlott esetében azzal indokolta a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezését, hogy III. r. vádlott több mint 700 millió forint vagyoni hátrány okozásában érintett, ami hosszabb időn keresztül megvalósított olyan tárgyi súlyú bűncselekmény, hogy mindenképpen indokolt a hosszabb tartamú próbaidő alkalmazása a büntetési célok megvalósítása végett.

[13] I. r. vádlott a bűnösségének, illetve a perújítás alaposságának megállapítása és a Pécsi Járásbíróság ítéletének hatályon kívül helyezése miatt, valamint eltérő tényállás megállapítása és a perújítás elutasítása érdekében fellebbezett, mivel aKft vonatkozásában nem követte el a bűncselekményt, illetve másodlagosan azt enyhítés érdekében is bejelentette.

[14] I. r. vádlott védője fellebbezést jelentett be a Pécsi Törvényszék 10.Bpi.205/2016/11. számú végzésével elrendelt perújítás kapcsán és ez okból a Pécsi Járásbíróság 21.B.895/2012/405. számú ítéletének hatályon kívül helyezése miatt a perújítás elutasítása érdekében eltérő tényállás megállapítása mellett, tekintettel arra, hogy a terhelte a bűncselekményt nem követte el. Másodlagosan a büntetés enyhítését kérte.

[15] II. r. vádlott védője fellebbezést jelentett be II. r. vádlott ellen emelt vád alól történő teljeskörű felmentés érdekében. Másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését kérte, illetve a Kft gazdálkodó szervezettel szemben 470.770.700,- Ft erejéig elrendelt vagyoneklobzás mellőzését.

[16] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség a Bf.55/2021/4. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartva, az ügyészi fellebbezést indokainál fogva fenntartotta. Fellebbezése indokolása szerint az elsőfokon eljáró bíróság eljárását a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, figyelembe véve a perújítási eljárásra vonatkozó speciális szabályokat is. A megállapított tényállás csupán kisebb hiányosságban megmutatkozó megalapozatlanságban szenved a Be. 592.§ (2) bekezdés a/ pontjában meghatározott okból, aminek a kiegészítését indítványozta I. II. r. vádlott ügyvezetői minőségének feltüntetésével ([39] és [57]) pont, és az adóbevallás benyújtási helyének megjelölésével ([53] és [71] és [116] pont).

[17] I. r. vádlott meghatalmazott védője fellebbezését elsődlegesen azzal indokolta, hogy a második perújítás kapcsán beismerte bűnösségét, azonban az eredeti 87.762.000.-Ft. vagyoni hátrányhoz képest a 25.402.000 Ft-os újabb elkövetési érték, a 2006-os elkövetési időpont, a nagyrészt kísérleti stádium, a 14 éves időmúlás és egyéb enyhítő körülmények mellett nem indokol súlyosabb büntetést. Egyebekben kérte az elsőfokú eljárásban tett védőbeszédének a figyelembevételét is a másodfokú eljárás sajátosságaihoz igazodóan.

[18] Hivatkozott ezentúl a 2007. évi CXXVII. törvény (elkövetéskori Áfa tv.) 21. § (1) bekezdésére, mint mögöttes, de az elsőfokú ítéletben fel nem tüntetett igazgatási jogszabályhelyre, és ehhez kapcsolódóan a 3010/2015. NAV Útmutató 66. pontjára, amely szerint „nem tagadható meg az adólevonási jog kizárólag olyan, a számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságra alapozva, amelyről a számla befogadó nem tudott, illetve nem tudhatott”. Ebből pedig az következik, hogy a Kft. mint számla befogadó felelőssége kizárható.

[19] A bizonyítékok értékelésével kapcsolatban kifogásolta III. r. és IV.r. vádlottak és tanú vallomásainak értékelését amiatt, hogy egyikük sem volt kihallgatható a bírósági eljárásban. Ugyancsak kifogásolta, hogy döntő jelentőséget tulajdonított a bíróság a bizonyítékok értékelése körében annak a rövid szöveges üzenetnek, amely 2013. október 6-án lett elküldve telefonjáról. A fellebbezés indokolása szerint az okszerű megállapítás csak az lehet, hogy a polgári jogi ügylet és a szerződéses kapcsolat vitathatatlanul az ún. missing traderek és a közösségi eladó között jött létre. Ennek során utalt szerződésekre, eladói nyilatkozatokra, figyelembe nem vett VIES adatokra, és vallomására. Hiányosnak tartotta a sofőr tanúk vallomásainak értékelését is, különösen annak fényében, hogy meglátása szerint I. r. vádlott meggyőző választ adott arra, hogy miért került átadásra a gépkocsivezetőknek szállítólevél-tömb, és miért kérte őket arra, hogy azt utasításai szerint töltsék ki, hiszen a belföldi okmányokra már a Kft. vevőjéhez történő beszállítás céljából volt szükség.

[20] A szakértő véleményből is az lenne megállapítható, hogy a negatív árrés az ún. missing trader cégeknek még biztosított hasznot néhány százalékban, viszont a Kft. a

szerződéseknek megfelelően megfizette az áfát, és semmilyen bizonyíték nem merült fel, hogy a Kft. által megfizetett összegből visszaosztásra került volna sor.

[21] Mindebből pedig az következik, hogy az ún. missing traderek valósították meg a tettesi magatartást, hiszen a bruttó vételárat megkapták, viszont bevallásaik, illetőleg befizetések nem teljesítették az első forgalomba hozóra kirótt kötelezettségeket. A Kft. olyan eladótól vásárolt, ahol a tényleges adólevonás és a bevallások valótlanúsága megállapítható, viszont az értékelt bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy erről I. r. vádlott tudott volna. A ténybizonyítás hiányossága így nem teszi lehetővé I. r. vádlott bűnösségének megállapítását, így a perújítási indítvány elutasítása indokolt.

[22] Az enyhítő körülmények körében azt emelte még ki, hogy az elsőfokú bíróság a minősítést nem jelentős mértékben meghaladó elkövetési értékben állapította meg a bűnösséget, hosszú ideig letartóztatásban volt, majd bűnügyi felügyelet hatálya alatt állt I. r. vádlott, és mellette büntetlen előéletű és életkora is enyhítő hatású.

[23] II. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában elsődlegesen bizonyítottság hiányában történő felmentést, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését kérte, illetve a Kft.-vel szemben elrendelt vagyonek Kobzárás mellőzését.

[24] Az elsőfokú ítéletet több tekintetben megalapozatlannak tartotta, így indítványozta a személyi rész pontosítását, a Kft és a Kft ügyvezetésében történt változás átvezetését. A fellebbezés indokolása szerint semmilyen adat nem merült fel arra, hogy a által létrehozott gazdasági társaságoknak bármi köze lett volna a Kft.-hez, illetve arra sem, hogy II. r. vádlott tudott volna bármit a cégeinek létrehozásáról. Kifogásolta a védői fellebbezés, hogy a bizonyításnak a perbeszédben felvetett problémáival nem foglalkozott az elsőfokon eljáró bíróság.

[25] A büntetés enyhítését az enyhítő körülmények nagyobb számával és nyomatékával indokolta, hangsúlyosan a cselekmények elkövetése óta eltelt igen jelentős időmúlásra és a 26/2017.(II. 10.) AB határozatban lefektetett elvekre. A súlyosító körülmények köréből mellőzni indítványozta a fellebbezési főügyész indítványában is felbukkanó, a költségvetést károsító bűncselekmények országos és helyi elszaporodottságára történő utalást, hiszen az 56. BK vélemény 11. pontja alapján mindez csak abban az esetben lehetne súlyosító tényező, ha a „köztudomás szerint az ügyben elbírált vagy az ahhoz hasonló bűncselekmények száma (az elkövetéskor) a korábbi időszakhoz képest lényeges emelkedést mutat, vagy ha a számuk az adott területen lényegesen magasabb volt az átlagosnál.” Ebben a körben statisztikai mutatókra és a Legfőbb Ügyész beszámolóira is hivatkozott, mely szerint az adócsalások száma 2011-ben csökkent, és 2012-ben is lényegében nem változott az előző évhez képest. A költségvetési csalások száma pedig a rendelkezésre álló statisztikai adatok védői értelmezése szerint 2012-ben 25%-kal kevesebb mint amennyi 2010-ben volt. Mivel nincs emelkedő tendencia, így elszaporodottságot sem lehet a vádlottak terhére értékelni.

[26] II. r. vádlott védője a Btk. 38. § (3) bekezdés alapján kérte helyben hagyni a büntetés fele részének letöltése utáni feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó rendelkezést. II. r. vádlott 2015-ben mindössze egy ittas járművezetés vétsége miatt volt

marasztalva, rendszeres jövedelme van, rokkant édesanyja és testvére tartásáról is gondoskodik, hét éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, amely körülmények indokolják ezen jogintézmény alkalmazását. Ugyanezen körülmények a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztését is indokolják.

[27] III. r. vádlott kirendelt védője írásbeli észrevételében és a másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen is az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. A nagyszámú enyhítő körülmény mellett indokolatlan lenne a próbaidő hosszabb tartamban történő meghatározása. Indokolatlannak tartotta a költségvetést károsító bűncselekmények kapcsán a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottságának súlyosító körülményként történő értékelését, hiszen emelkedő tendencia nem mutatható ki.

[28] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet elleni fellebbezések elbírálására a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött, melynek lefolytatására már irányadók voltak a 2021. január 1-jétől hatályos eljárásjogi módosulások.

[29] A nyilvános ülésen az ügyész nem kívánt jelen lenni, míg a védők a fellebbezésük irányra szerint kérték az elsőfokú döntés megváltoztatását.

[30] I. r. vádlott védője a fellebbezésének írásbeli indokolásában foglaltakat fenntartotta. A perújítás elutasításának szükségességét azzal is indokolta, hogy távoli a cselekmények egymáshoz való viszonya. Érvelése szerint a bíróságnak hivatalból is fel kellett volna vennie további bizonyítást, ígytanút ki kellett volna hallgatnia, enélkül a rendelkezésre álló bizonyíték kevés a bűnösség megállapításához, és hiányos az ítélet I. r. vádlott tudattartalmára nézve is. A büntetéskiszabás körében vitatta az elszaporodottság súlyosító körülményként történő értékelhetőségét, és további enyhítő körülményként jelölte meg, hogy ... I. r. vádlott felesége és felesége anyjának tartásáról is gondoskodik.

[31] II. r. vádlott védője ugyancsak fenntartotta az írásban benyújtott fellebbezését. Kifogásolta, hogy olyan bizonyítékok is voltak, amiket az elsőfokon eljáró bíróság nem vont a mérlegelésébe, mint az, hogy III. és IV. r. vádlottak nem tettek vallomást, tanú nem lett kihallgatva a bírósági szakaszban, nem értékelte az elsőfokon eljáró bíróság a becsatolt bérleti szerződéseket. A büntetés kiszabása körében kiemelte, hogy téves az az ügyészi álláspont, amely az időmúlást a gyanúsított kihallgatástól számítja, hiszen az 56. számú BK vélemény egyértelmű abban, hogy az időmúlást az elkövetéstől kell számítani.

[32] A vagyoneklobzás csak akkor lenne alkalmazható a vádlottal szemben, ha konkrét bizonyíték lenne arra nézve, hogy hozzá került a bűncselekmény elkövetéséből származó előny. Még az ügyészi átirat is úgy fogalmaz, hogy I. és II. r. vádlott „rendelkezhetett” az előnnyel, ami azonban csupán feltételezés. Ezzel szemben nyilvánvaló, hogy az előny került, aki viszont meghalt. Összességében II. r. vádlott felmentését, a kiszabott büntetés enyhítését, illetve a vagyoneklobzás mellőzését kérte.

[33] A III. r. vádlott védője is az írásban előadott fellebbezési indokokkal egyezően szólalt fel a nyilvános ülésen, melynek lényege, hogy ilyen időmúlás mellett nincs értelme hosszabb tartamú próbaidőt megállapítani.

[34] I. r. vádlott az utolsó szó jogán azt adta elő, hogy kihasználta a naivitását, a tényállásban foglalt összegeknek a töredéke sincs nála, és ebbe az ügybe ment tönkre egészségesen a felesége.

[35] A bejelentett védői fellebbezések nem, míg az ügyész fellebbezése kisebb részben alapos.

[36] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezésének hiányában az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását I. r. és II. r. vádlottat érintő tényállások esetében arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Az I. és II. r. vádlottak esetében a fellebbezések támadták a bűnösség megállapítását és a jogi minősítést is, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[37] III. r. vádlott esetében kizárólag ügyészi fellebbezés bejelentése történt a terhére, a büntetés súlyosítására irányulóan, így a kizárólag az ő cselekvőségét érintő III. tényállási pont vonatkozásában korlátozott volt a felülbírálat a Be. 583. § (3) bekezdés a/ pont alapján. A Be. 590. § (10) bekezdés alapján, ha ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában több fellebbezésre jogosult jelentett be fellebbezést, és legalább egy fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezését sérelmezi, a másodfokú bíróság a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a (2) bekezdés szerint bírálja felül. A I. r. és II. r. vádlottat érintő fellebbezések okán teljeskörű felülbírálattal érintett cselekmények vonatkozásában a korlátozott fellebbezéssel érintett III. r. vádlott esetében is a Be. 590. § (2) bekezdés szerint történt a felülbírálat.

[38] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítást a perrendi szabályokat betartva folytatta le. Nem vétett olyan abszolút vagy relatív eljárási hibát, amely az érdemi felülbírálatot kizárta volna [Be. 608. § (1) bekezdés a) - f) pont; 609. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a)-e) pontok]. Ilyen eljárási hibára nem is történt hivatkozás.

[39] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és alapvetően megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, amely csak szűk körben pontosítandó és egészítendő ki, miként arra a fellebbviteli főügyészség az átiratában és részben a fellebbezést bejelentő védők is helyesen hivatkoztak. A részbeni megalapozatlanság hiányos ténymegállapításból adódik [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont], amit a másodfokú bíróságnak ki kellett küszöbölnie.

[40] Az ítéltábla ezért a tényállást a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében, az ügyiratok tartalma alapján a következők szerint kiegészíti:

[41] A Pécsi Járásbíróság 21.B.895/2012/405. számú ítéletében megállapított tényállás a jelen ügyben rögzített tényállással egészül ki.

[42] Az elsőfokú ítélet 10. oldal [24] pontból mellőzi azon megállapítást, hogy I. r. vádlott senkinek az eltartásáról sem gondoskodik, ehelyett azt rögzíti, hogy a megrendült egészségi állapotú feleségének és feleségének édesanyjának tartásáról is gondoskodik.

[43] Az elsőfokú ítélet 11. oldal [25] és [33] pontját helyesbíti azzal, hogy a II. r. vádlott a Kft és a Kft-nek jelenleg már nem az ügyvezetője.

[44] Az elsőfokú ítélet 12. oldalán a [32] bekezdést azzal, hogy a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatóság Felszámolási Osztálya 2015. július 09. napján nyújtott be kérelmet a Kecskeméti Törvényszékhez, a céggel szemben felszámolási eljárás megindítása érdekében 140.044.431, -Ft lejárt meg nem fizetett adótartozás miatt, mely összegből 80.859.631, - Ft volt áfa adónemben, adóhatósági vizsgálat eredményeként megállapított – az ítéleti tényállás időszakára vonatkozó (2011. szeptember és 2011. október) tartozása a Kft-nek, míg az ezt meghaladó összeg elsősorban bírságból és pótlékból állt. A céget vagyon és iratanyag hiánya miatt a felszámoló ez irányú kérelme alapján 2018. augusztus 28. napján egyszerűsített felszámolás keretében törölték a Cégnylvántartásból.

[45] Az I. tényállási pont vonatkozásában a 13. oldalon a [39] bekezdést kiegészíti azzal, hogy a Kft képviseletében I. r. vádlott mint ügyvezető volt az, aki a fiktív számlákat befogadta és elhelyezte ezen gazdasági társaság könyvelésében.

[46] A 14. oldal [44] pontot kiegészíti azzal, hogy I. r. vádlott tisztában volt a Kft ügyvezetőjeként azzal, hogy a Kft, az Kft illetve a Kft-én keresztül színlelt módon történik az áru átszámlázása.

[47] A 20. oldal [53] bekezdését kiegészíti azzal, hogy a Kft a vádbeli időszakban a havi rendszerességű adóbevallásait Kecskeméten tette meg a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatóságához benyújtva.

[48] A 21. oldal [55] és [57] bekezdésében a 'szándékos segítségnyújtásra' utalást az ítélet jogi indokolása részének tekinti.

[49] A II. tényállási pont vonatkozásában a 21. oldal [57] bekezdését azzal egészíti ki, hogy a Kft ügyvezetőjeként II. r. vádlott volt az, aki a fiktív számlákat befogadta és elhelyezte ezen gazdasági társaság könyvelésében.

[50] A 22. oldal [61] pontot kiegészíti azzal, hogy II. r. vádlott tisztában volt a Kft ügyvezetőjeként azzal, hogy a Kft, az Kft csupán fiktív számlázási tevékenységet végez.

[51] A 28. oldal [71] bekezdés 2. sorát kiegészíti azzal, hogy a Kft a vádbeli időszakban a havi rendszerességű adóbevallásait Kecskeméten tette meg a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatóságához benyújtva.

[52] A 28. oldal [72] bekezdés 8. sorát pontosítja azzal, hogyhelyesen a II. r. vádlott.

[53] A 32. oldal [86] bekezdés 3. sorát kiegészíti azzal, hogy a Kft 2011. II. negyedévi bevallása 2011. július 20. napján érkezett meg Kecskemétre a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatóságához benyújtva.

[54] A 33. oldal [90] bekezdést az ítélet jogi indokolása részének tekinti.

[55] A 39-40. oldal [116] bekezdését azzal egészíti ki, hogy 2007. január 23. napján I. r. vádlott a Kft. képviselőjeként Nyíregyházán nyújtotta be az adóbevallását az APEH Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságához.

[56] A 40. oldal [118] bekezdést az ítélet jogi indokolása részének tekinti.

[57] E kiegészítésekkel és pontosításokkal együtt a tényállás megalapozott, és a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében határozatát a másodfokú bíróság erre alapította. A Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írt tények is teljesek.

[58] A tényállás kiegészítését cégbírósi iratok, NAV dokumentumok, a I. r. vádlott által becsatolt dokumentumok és a másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján rögzítette.

[59] A törvényszék a tényállás megállapításához szükséges releváns bizonyítékokat beszerezte. Ebben a körben figyelemmel kell lenni arra, hogy a Be. 164. § alapján a vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli. A bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be. Indítvány hiányában a bíróság bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására nem köteles.

[60] Mindez azt is jelenti, hogy a bíróságnak sem a vád illetve a perújítási indítvány sem a vagyonekbevitel alapjául szolgáló tényállást, de a vádlottak által hivatkozott adómentességet megalapozó tények körében sem kell hivatalból bizonyítást felvennie.

[61] A történeti tényállás több helyen tartalmazza, hogy az egyes vádlottak a fiktív számlák alapján adómentes értékesítésként szerepeltették a cég könyvelésében. (például [105][112] [113]).

[62] Az adókötelezettség alóli kivételek megállapítása során nem abból kell kiindulni, hogy ami bizonytalan azt a terhelt javára kell értékelni. Az adójogviszonyban az

adózonak kell igazolnia azokat a feltételeket, amelyek alapján az adókedvezményt vagy mentességet érvényesítheti. (Kúria Bfv.II.951/2009/6. sz.) Megjegyzendő, hogy ilyen bizonytalanság fel sem merült az alapjogviszony kapcsán.

[63] Az elsőfokú bíróság vizsgálta a vádlotti védekezéseket, és részletesen számot adott arról, hogy ítéletének tényállását mely bizonyítékokat elfogadva állapította meg. Helyesen járt el, amikor elsődlegesen tisztázta, hogy voltak-e valós gazdasági események, illetve ezen gazdasági események a vádlottak gazdasági társaságai között történtek-e meg. A bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy bár történtek valós gazdasági események, azonban nem a számlákon feltüntetett tartalommal, és nem a számlákban feltüntetett gazdasági társaságok között. Kizárólag az adócsökkentés és adómegfizetés elkerülése érdekében került sor további gazdasági társaságok beiktatására a tényállásban foglaltak szerint.

[64] A törvényszék helyesen vizsgálta III. r. és IV. r. vádlottak által képviselt gazdasági társaságok személyi és tárgyi feltételeit, hogy alkalmasak voltak-e a számlákban feltüntetett gazdasági tevékenységek ellátására, így a fuvarozást végző vállalkozások tulajdonosai, illetve a fuvarozást végző sofőrök tanúkihallgatása is okszerűen, kellő indokolással került értékelésre.

[65] Ugyancsak részletes és példaértékű indokolást adott az első fokon eljáró törvényszék a által készített igazságügyi adó- és könyvszakértői vélemény értékelésekor. Bár a védelmi jogorvoslatok vitatták az elsőfokon eljáró bíróság ezzel kapcsolatos érvelését, azonban a törvényszék az ítélet [240] pontjában a szóban is meghallgatott szakértő aggálytalan véleményével összhangban mutatott rá arra, hogy a III. r. és IV. r. vádlottak nevében lévő három gazdasági társaságnál jellemzően a bruttó eladási ár és a nettó beszerzési ár egyező volt, vagy attól olyan minimálisan tért el, hogy különösebb haszon ezen cégeknél nem keletkezett, ellenben az I. és II. r. vádlott által képviselt gazdasági társaságok a forgalmi adóval csökkentett összegben tudták a terméket megvásárolni. A szakértő a bírósági meghallgatáson is rámutatott arra, hogy az Kft., a Kft. és a Kft. nevű cégek olcsóbban számlázták tovább a terméket, mint ahogy megvették, azaz alacsonyabb áron történik az értékesítés mint a beszerzés, amit a költségvetés finanszíroz. Mindez kizárólag ezen gazdasági társaságok vevőinek állt érdekében. Hangsúlyozandó, hogy a számlák fikтивitásának kimondása nem szakértői kompetencia, de azt nem is a szakvélemény alapján állapította meg a bíróság. A szakértői meghallgatás során az is tisztázást nyert az elsőfokú bíróság által felvett bizonyítás során, hogy a szakértő a vagyoni hátrány számítása során kizárólag azt az áfát számolta, amit az ún. missing trader áthárított, és amit levont a befogadó, és ezen számítás során mindig a legkevesebbet állapította meg. (Kecskeméti Törvényszék 1.B.546/2016/168. sz. jegyzőkönyv)

[66] I. és II. r. vádlott védője is visszautalt a Kecskeméti Törvényszéken előadott - kétségtelenül színvonalas- perbeszédre azzal, hogy az ott előadottakat fenntartják. Vizsgálva az előterjesztett védői perbeszédet, megállapítható, hogy a törvényszék igen példamutatóan minden lényeges körülményt, bizonyítékot mérlegelés tárgyává tett, azonban alapvetően más eredményre vezetett a bizonyítékok értékelése, mint azt a védői perbeszéd indítványozták. Példamutatóan vizsgálta az esetenként önmaguknak is ellentmondó, változtatott tartalmú terhelti vallomások elfogadhatóságát az egyéb beszerzett bizonyítékok tükrében is. Okszerű indokolást adott egyes érdektelennek nem tekinthető tanúk vallomásainak elvetéséről is,

amelyek a vádlottak védekezését törekedtek alátámasztani, azonban még egymással sem voltak összhangban. (lásd [143] bekezdés)

[67] Vizsgálta a törvényszék, hogy kik között jött létre az adójogi joghatást kiváltó ügylet, vizsgálta, hogy az ún. beszerző vagy missing trader cégeket ki irányította, és vizsgálta az egyes vádlottak tudattartalmát is.

[68] Ennek megfelelően helyesen rögzítette az elsőfokon eljáró törvényszék a vádlotti tudattartalmat mint tudati tényt az ítélet történeti tényállás több pontjában is (például [85], [99] bekezdés). A bizonyítás során az elsőfokon eljáró bíróságnak így nem került el azon tudati tények bizonyítása sem a figyelmét, ami I. és II. r. vádlott tudattartalmára irányult, és kifogástalan indokolást adott arra nézve, hogy maximálisan tisztában voltak III. és IV. r. vádlottak által képviselt ún. missing trader cégek tevékenységével.

[69] Ha az irányadó tényállás valamely külvilágban megjelenítő tényt és abból vont ténybeli következtetést („tisztában volt”, „tudata átfogta”) egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van. Ha azonban az irányadó tényállás ilyen tényt, ténybeli következtetést, illetve azok valamelyikét nem tartalmazza, vagy a ténybeli következtetés helytelen, akkor a jogi értékelésnek nincs alapja, s ekként az adott törvényi tényállási elem (a szándékosság) sem állapítható meg. A tudati (tudattartalomra vonatkozó) tények megállapítását határozottan el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelésétől: a büntetőjogi felelősség kérdésében történő döntéstől, a cselekmény minősítésétől és a büntetés kiszabásától. A pontos elhatárolhatóság érdekében követelmény az, hogy a bírói ténymegállapítások sem a fizikai, sem pedig a tudati tények vonatkozásában nem jogi fogalmak, a törvény általános, illetve különös részében szereplő, vagy a jogtudomány és a joggyakorlat által értelmezett jogi kategóriák, hanem konkrét tények, cselekmények legyenek. A terhelt tudattartalmára vonatkozó megállapításokat ezért a történeti tényállásban kell rögzíteni. (BH2019.39) Ez az oka, hogy a vádlotti tudattartalomra is tett kiegészítést az ítéletábra a történeti tényállásban az egyébként helyes indokolásnak megfelelően.

[70] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja például azt egy, az elsőfokú bíróság által lefoglalt tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás, vagy vallomásrész alapján. (EBH2019.B.9.53.) Az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns (ide nem értve azt, ha az elsőfokú bíróság kifejezetten rögzítette, hogy az adott tény tekintetében a szóban lévő bizonyítékot nem fogadja el.) A másodfokú bíróság így akkor jár el helyesen, ha nem az elsőfokú bíróságnak a bizonyíték elfogadhatóságával kapcsolatos álláspontját kifogásolja.

[71] Mindez kétségtelenül hangsúlyos olyan ügyeknél, mint jelen eljárásban, ahol a perbeli résztvevőknek az egyes kihallgatásai során tett különböző vallomásainak hiteltérdemlőségéről is dönten kellett, így arról, hogy a beszerzett személyi és tárgyi bizonyítékok I. r. vádlott vallomását erősítik vagy cáfolják éppen.

Ugyanez az eljárásjogi helyzet II. r. vádlott védőjének a fenntartott perbeszédével, hiszen a tényállás megállapítása szempontjából lényeges körülményekre maradéktalanul kitért az elsőfokon eljáró bíróság. Ebbe a körbe tartozik a ...ellentmondásos vallomásainak értékelése, az eltűnt vagy ellopott 350 millió forint kérdésköre, vagy a fenyegető hangvételű sms értékelése és a perbeszédben kimerítően értékelt tanúvallomások is.

[72] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelésével kifogástalanul állapította meg a tényállást a vád keretei között. A tettazonosság szabályai nem zárják ki azt, hogy a bíróság által megállapított tényállás a vád szövegszerű megfogalmazásától eltérjen, de azt sem, hogy attól eltérő tényeket tartalmazzon, hiszen a bíróságnak önálló bizonyítási és ténymegállapítási jogköre van. A törvényszék messzemenően eleget tett a bizonyítékértékelő tevékenységgel szemben támasztott követelményeknek, az iratszerű és a lényeges bizonyítékokra kiterjedő és alapos volt. A szükséges körben értékelte az egyes vádlottak többször módosított vallomásait is, azokat egybevetette egymással, és az adóigazgatási eljárásban tett nyilatkozatokkal is.

[73] Összegezve, az elsőfokú bíróság mérlegelése hibátlan, megfelel a logika szabályainak, és a törvényszék az indokolási kötelezettségét is teljesítette.

[74] Az eltérő tényállás megállapítására és ezáltal a vádlottak felmentésére irányuló védelmi fellebbezések a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, amely eredményre nem vezethetett (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).

[75] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmények jogi minősítése is megfelel a büntető anyagi jogi szabályoknak azzal, hogy a költségvetést károsító bűncselekményeknél az elkövetési magatartás fordulatát nem tüntette fel, így azt a másodfokon eljáró ítéltábla pótolta. (Kúria 61. sz. BK vélemény)

[76] I. és II. r. vádlottak voltak azok, akik a valótlan tartalmú adóbevallásokat benyújtották, melyhez III. r. vádlott nyújtott segítséget. A vádlottak a Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pontjának 3. fordulatát valósították meg, továbbá a költségvetést károsító cselekményeket bünszövetségben és üzletszerűen is megvalósították, ezért a cselekmény minősítése során a Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontjának 1. és 2. illetve az (5) bekezdés b) pontjának 1. és 2. fordulatát is fel kell tüntetni.

[77] Az elsőfokon eljáró bíróság a jogi indokolási kötelezettségének is széles körben eleget tett, ennek során figyelemmel volt az adóigazgatási szabályokra, részletesen ismertetve az Áfa törvénynek az elkövetéskor és elbíráláskor hatályos rendelkezéseit is, valamint az adózás rendjéről szóló törvényeknek az elkövetéskor és elbíráláskor hatályos rendelkezéseit is egybevetette.

[78] Helytálló a törvényszék jogi álláspontja a költségvetést károsító bűncselekmény esetében a bűncselekményi egység körében.

[79] A költségvetési csalás tettese csak olyan személy lehet, aki az adókötelezettség szempontjából jelentős tény (adat) valótlan előadásával, elhallgatásával vagy más magatartással a hatóságot adóbevétel csökkentését eredményezően megteveszti. (BH2017.139)

[80] A 36/2007. BK véleményre is figyelemmel volt a hamis magánokirat felhasználása vétségénél a folytatólagos elkövetés megállapíthatósága körében

[81] A jogi indokolás teljeskörűsége érdekében rögzíti az ítéltábla, hogy a bünszövetség fogalmának értelmezésére változatlanul irányadó a Legfelsőbb Bíróság IV. számú Büntető Elvi Döntése, mely szerint a bünszövetség fogalma szerinti megállapodás olyan jövőben megvalósítandó bűncselekmények elkövetésére irányuló elhatározást jelent, amely az elkövető következetességét, és a végrehajtás jelentősebb körülményeiben, módozataiban megnyilvánuló tervszerűséget is felölelheti. A bünszövetség lényege a bűncselekmények szervezett elkövetése, magának a bűnözésnek a megszervezése.

[82] A bűnösség és a jogi minősítés revíziójakor kell azt is kiemelni, hogy a Btk. 2. § (1) bekezdésének főszabálya szerint a bűncselekményeket az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint kell elbírálni. A törvényi egység részét képező eseménysor egyes részcsselekményei az elbírálás idején már hatályban lévő Btk. hatálya alá estek, így helyes volt ezen Btk. alkalmazása.

[83] I. és II. r. vádlottak esetében alapos az ügyészi fellebbezés a büntetés súlyosítására irányulóan.

[84] A törvényszék a vádlottak javára és terhére szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket alapvetően helyesen tárta fel. Valamennyi vádlottnál enyhítő körülmény a cselekmény elkövetéséhez képest az időmúlás, és az ettől eltérő kategóriát jelentő eljárás elhúzódása is. Az időmúlás mint enyhítő körülmény a cselekmény elkövetésétől eltelt időt veszi figyelembe (56. sz. Bkv. III. 10. pont), míg az eljárás elhúzódása a terhelt büntetőeljárás hatálya alatt állását, így az lényegében a megalapozott gyanú közlésétől számítandó. Az eljárás elhúzódása sérti a terheltek észszerű időn belül történő elbírálásban testet öltő tisztességes eljáráshoz való jogát, amit a bíróság a büntetés kiszabása során kompenzálhat. [1/2017. (II.10.) AB határozat] Az eljárás elhúzódását az elsőfokon eljáró bíróság lényegében abban a körben nevesítette, hogy a vádlottak régóta állnak büntetőeljárás hatálya alatt, de helyesen így is megnevezte [327] bekezdés. A bűncselekmény elkövetése óta eltelt idő objektív tartama, a hatályon kívül helyezések miatti bírósági inaktivitás időtartama attól függetlenül megalapozza az eljárás elhúzódásának figyelembe vételét, hogy a perújítás bíróság előtti kezdeményezéstől számítottan eltelt idő nem kirívóan nagy.

[85] Nem osztotta a bíróság azon védői érvelést, hogy a költségvetést károsító bűncselekmények körében a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottsága nem értékelhető súlyosító körülménynek, hiszen éppen jelen ügy mutatja, hogy a korábbi

adócsalás bűncselekményeket még a korábbi Büntető Törvénykönyv, az 1978. évi IV. törvény hatálya alatt felváltó költségvetési csalás bűncselekménye olyan cselekményegységet hozott létre, ami a statisztikai mutatókat látszólag jelentősen lecsökkentette épp a vád tárgyává tett időszakban. Mindez azonban pusztán abból adódik, hogy a korábbi adócsalás bűncselekmény rendbelisége az érintett adónemekhez, adóévekhez és gazdasági társaságok számához igazodott, míg a költségvetési csalás mindezt egyetlen bűncselekmény egységébe foglalta.

[86] I. r. vádlott esetében további enyhítő körülmény a beteg feleségéről és felesége édesanyjáról történő tartásban megnyilvánuló gondoskodás.

[87] Helyesen érvelt viszont II. r. vádlott védője amellet, hogy a II. r. vádlott nem hosszabb időn át követte el a terhére megállapított bűncselekményeket, hiszen a költségvetési csalás esetén a hat hónapos időtartam (2012. január – június) korántsem tekinthető annak.

[88] A fellebbviteli főügyészségi átiratában a bűncselekmények irányadó középértékét I. r. és II. r. vádlottaknál egyaránt 9 év 6 hónapban jelölte meg. II. r. vádlott védője ezen számítást tévesnek tartva az irányadó középértéket az 5-től 11 év mínusz egy napos büntetési tételkeret mellett 8 évben látta kiszámíthatónak.

Az ítéltábla megállapította, hogy a vádhatóság I. r. vádlott esetében a középértéket pontosan határozta meg, II. r. vádlott vonatkozásában azonban tévedett, és nála a védője által megjelölt tartam a pontos.

A Btk. 81. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy bűnhalmazat esetén egy büntetést kell kiszabni. A (2) és (3) bekezdés kimondja, hogy a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve büntetési tételek közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni. Ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

A Btk. 80. § (2) bekezdése szerint határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

(3) Ha e törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

A I. r. vádlottal szemben megállapított hamis magánokirat felhasználásának vétsége a Btk. 345. § szerint 1 évig, a számvitel rendje megsértésnek büntette a Btk. 403.§ (1) bekezdés b/ pont alapján 3 évig, a költségvetési csalás büntette pedig Btk. 396. § (1) bekezdés a/ pont (5) bekezdés a/ pontban írtaknak megfelelően 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ezért e vádlott vonatkozásában a középértéket úgy kell kiszabni, hogy a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény, a költségvetési csalás büntette tekintetében megállapított alsó határhoz, ami 5 év hozzá kell adni annak felső határát, a 10

évet, továbbá a számvitel rendjének megsértésére rendelt tételkeret felső határát, a három évet és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége esetében előírt egy évet. Ez mindösszesen 19 év, aminek a fele, amint arra a fellebbviteli főügyészség helyesen rámutatott, 9 év 6 hónap.

Ugyanakkor II. r. vádlott esetében a költségvetési csalás vonatkozásában alapul vett 5 és 10 évhez még további egy évet kell hozzáadni. Ez összesen 11 év, aminek a fele 5 év 5 hónap. Így e vádlott vonatkozásában a védő számítása a helyes.

[89] I. r. vádlott esetében a büntetés kiszabása körében egyik oldalról a többszörös halmazat, a bünszövetség és üzletszerűség és a huzamosabb időn át történő elkövetés az öt éves törvényi minimum mellett irányadó büntetési tétel, míg másik oldalról az a tetemes és objektív időmúlás, ami a büntetési célok elérését ennyi idő után alapjaiban változtatja meg. Az enyhítő körülmények jelen esetben lényegesen nagyobb nyomatékkel értékelendők, hiszen azok a tisztességes eljárás sérelmének kiküszöbölését is szolgálják az észszerű időn belül történő elbírálásból adódó sérelem kiküszöbölése végett. Ennek megfelelően a büntetésnek az irányadó középértéktől lényegesen enyhébb kiszabása szolgálja a büntetési célok elérését, azonban nincs ok a törvényi minimumtól enyhébb büntetés kiszabására. A jelentős időmúlás ugyanis alkalmat adott volna arra is, hogy a vádlott felmérje tetteinek következményét, és anyagi lehetőségeihez mérten az igen jelentős időmúlás mellett az okozott vagyoni hátrány akár csak részletekben történő törlesztését is megkezdhetné. Ennek hiányában viszont nincs olyan méltányolást érdemlő körülmény, ami a szabadságvesztés tartamának a törvényi minimum alatti kiszabását indokolná, ezért az ítéltábla azt öt évre súlyosította.

[90] II. r. vádlottnál nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a 470.770.700.- forint elkövetési érték a minősítést megalapozó értékhatár felső határához közelít, azonban az ő esetében az üzletszerűség és a bünszövetség nem külön súlyosító körülmény, hiszen az emeli az ötszázmillió forint alatti elkövetési értéket a I. r. vádlott büntetési tételkeretével megegyező súlyúvá. A büntetéskiszabás belső arányossága szempontjából azonban helyesen látta az elsőfokon eljáró bíróság I. r. vádlott cselekményeinek és személyének magasabb társadalomra veszélyességét, így a büntetések ún. belső arányossága szempontjából a törvényszék által meghatározott különbség törvényes, azonban II. r. vádlott esetében is szükséges annak emelése a rendelkező részben meghatározott tartamra. Kiemelendő, hogy az okozott vagyoni hátrány törlesztésére az eltelt idő alatt számára is megnyílt volna a lehetőség, a cselekmények kisebb tárgyi súlya, az enyhítő körülmények nagyobb száma viszont eredményezhették az elsőfokon eljáró bíróság által is alkalmazott ún. enyhítő szakasz alkalmazását. [Btk. 82. § (2) bekezdés]

[91] A Btk. 50. § (2) bekezdés alapján, akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni. A vádlottak közül kizárólag II. r. vádlott esetében tárt fel a nyomozás olyan jövedelmet illetve vagyont, ami megfelelő alap a pénzbüntetés kiszabásához, így vele szemben a bíróság pénzbüntetést is kiszabott. A pénzbüntetés napi tételeinek száma meghatározásakor a bűncselekmény tárgyi súlyát, míg az egy napi tétel összegének megállapításakor II. r. vádlott vagyoni, jövedelmi viszonyait vette alapul. [Btk. 50. § (3) bekezdés]

[92] A pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatása a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

[93] Az elsőfokú bíróság III. r. vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetéskiszabási elveknek megfelelő, tetтарыos, az egyéniesítés követelményeit is kifejezésre juttató büntetést szabott ki, mely büntetés túlzóan szigorúnak nem tekinthető. III. r. vádlott esetében nem találta indokoltnak a másodfokon eljáró ítéltábla a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés próbaidéjének felemelését. Arra helyesen mutatott rá az ügyészi jogorvoslat, hogy a két év hat hónap viszonylag rövid időtartam, azonban a III. r. vádlott is büntetőeljárás hatálya alatt áll évek óta, ami indokolatlanná teszi a próbaidő felemelését.

[94] Az első fokon eljáró bíróság tévesen következtetett arra, hogy a vádlottak feltételes szabadságra bocsáthatósága mellett fennáll olyan különös méltánylást érdemlő körülmény, ami alapján a szabadságvesztés felének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható I. r., II. r. és III. r. vádlott.

[95] Az ügyészi fellebbezés iránya szerint ilyen méltánylást érdemlő körülmény nem áll fenn, ezért mindenképpen a szabadságvesztésből a kétharmad rész kitöltését követően indokolt a feltételes szabadságra bocsáthatóságuk. Az ítéltábla osztotta az ügyészi fellebbezésben írtakat ezzel kapcsolatban, hiszen a büntetés kiszabása során, elsősorban a szabadságvesztés tartamának meghatározásakor az enyhítő körülményeket a bíróság már maradéktalanul figyelembe vette. Ezen túl semmi olyan különös méltánylást érdemlő körülmény nem merült fel, ami az ún. fele kedvezményt indokolná.

[96] III. r. vádlott esetében ugyancsak mellőzte az ítéltábla azon rendelkezést, hogy a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. III. r. vádlott a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – az általános szabályok szerint a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra. Semmilyen büntetési cél nem indokolja azt, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésének kedvezményében részesült vádlott esetében olyan további különös kedvezményben részesüljön, ami arra az esetre lenne alkalmazható, ha a próbaidő nem érné el a célját, és újabb bűncselekményt elkövetve annak végrehajtását kellene elrendelni.

[97] Törvényes a kiszabott szabadságvesztés büntetés időtartamával arányosan kiszabott közügyektől eltiltás I. r. és II. r. vádlottak esetében, és ugyancsak törvényes a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása és időtartama, és I. r. vádlott esetében a beszámításról történő rendelkezés is.

[98] Helytálló az ügyészi jogorvoslat a ...Kft-vel, mint jogi személlyel szemben pénzbírság kiszabására irányulóan a 2001. évi CIV. törvény 2. § (1) bekezdésének a/ pontja alapján. A jogi személlyel szemben ezen törvényben meghatározott intézkedések a Btk.-ban meghatározott szándékos bűncselekmények esetén alkalmazhatók, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára vagyoni előny szerzését célozta vagy eredményezte és a bűncselekményt a jogi személy ügyvezetésre vagy képviselőre feljogosított tagja vagy

tisztségviselője, felügyelőbizottságának tagja, illetőleg ezek megbízottja a jogi személy tevékenységi körében követte el.

[99] A 2001. évi CIV. törvény 6. § (1) bekezdése szerint a jogi személlyel szemben kiszabható pénzbírság legnagyobb mértéke a bűncselekménnyel elért vagy elérni kívánt vagyoni előny értékének háromszorosa, de legalább 500.000, -Forint. A Kft-vel szemben a pénzbírság kiszabásának jogi feltételei valójában minden tekintetben fennállnak, annak célja a jogi személynél jelentkező előny elvonása és a visszatartó hatás is. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a rendelkező részben meghatározott mértékű pénzbírság kiszabásáról rendelkezett. A költségvetés sérelmére több száz millió forintos adóhiányt okozó bűncselekményhez igénybe vett gazdasági társaságnak mindez nem jelent olyan méltánytalan hátrányt, ami a 2001. évi CIV. törvény 18. § (1) bekezdés c/ pontja alapján mellőzhetővé tenné annak alkalmazását.

[100] Törvényes az elsőfokon eljáró törvényszék jogi álláspontja abban, hogy nem alkalmazott vagyonekobjást I. r. és II. r. vádlottakkal szemben.

[101] Az ügyészi fellebbezés I. r. vádlott esetében 489.296.523 forint, míg II. r. vádlott esetében 470.770.700 forint összegű vagyonekobjás elrendelésére is irányult továbbá a zár alá vétel fenntartását is indítványozta a Be. 324. § (1) bekezdés és a (3) bekezdés a/ pontja alapján.

[102] II. r. vádlott védője ezzel szemben azzal érvelt, hogy pusztán azért, mert egyes vagyontárgyak II. r. vádlott tulajdonában vannak, azok még nem bűnös eredetűek.

[103] A 69/2008. BK vélemény I. pontja alapján a vagyonekobjás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása. A vagyonekobjás célja így a bűncselekmény elkövetéséből eredő, valamint a törvényesen szerzett, de bűncselekmény elkövetésére fordított vagy arra szánt vagyon elvonása az állam javára.

[104] A vagyonekobjást megalapozó általános törvényi előfeltételek megvalósulásakor a vagyonekobjás alkalmazása kötelező, és annak nem akadály, hogy a bűncselekmény elkövetésével szerzett vagyon-növekmény már nincs meg teljes egészében, mert azt az elkövető felélte. A vagyonekobjás alkalmazásának kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy az elkövetőnek egyáltalán van-e bármilyen vagyona. (BH2009.133) Ebből az is következik, hogy a nyomozóhatóságok azonnal, már az eljárás kezdetén, minél szélesebb körben derítsék fel, és a későbbi vagyonekobjás számára a törvényes eszközökkel biztosítsák azt a vagyontömeget, amelyre a vagyonekobjás kiterjedhet. (BH2009.133)

[105] Abban is következetes a bírói gyakorlat, hogy nem rendelhető el vagyonekobjás a vádlottal szemben arra a pénzösszegre, amellyel az általa elkövetett bűncselekmény - adócsalás- kapcsán nem ő, hanem az általa vezetett gazdálkodó szervezet gazdagodott. Amennyiben az adókiesés (adórövidítés) összegére az adóhatóság a gazdasági társaságot már kötelezte, ezen összegre nézve a kétszeres elvonás tilalma folytán nincs helye vagyonekobjásnak. (BH2013.292.)

[106] Abban is kialakult a bírói gyakorlat, hogy a vagyonekobbzás alkalmazása esetén vizsgálni kell nemcsak annak jogalapját (a bűnös vagyonszerzést), hanem tényleges realizálódását is, azt, hogy azzal ki gazdagodott. Az erre irányuló bizonyítás eredményeit a tényállásban rögzíteni kell, ténymegállapítást téve mind a bűnös vagyonnal gyarapodó személyekre (gazdálkodó szervezetre), mind a vagyongyarapodás összecszerűségére. Nem lehet feltételezés alapján, ténybeli következtetés hiányában vagyonekobbzást alkalmazni. (Kúria Bhar.III.208/2017/13)

[107] A vagyonekobbzást a bűncselekménnyel összefűggsben szerzett teljes vagyonna kell elrendelni – költségvetési csalás elkövetőivel szemben, ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, a költségvetési bevétele csökkenésével azonos mértékű vagyonekobbzást kell elrendelni; – ugyanez irányadó, ha az elkövető a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel kapcsolatos kedvezményt veszi jogosulatlanul igénybe, azzal, hogy ilyenkor a vagyonekobbzás mértékénél a jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény az irányadó; – amennyiben az eljárni jogosult hatóság az elkövetőt, vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik gazdagodott, már kötelezte, nincs helye vagyonekobbzásnak; – ellenben, ha a kötelezés nem éri el a bíróság által megállapított bevételekiesés jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény mértékét, a vagyonekobbzást – egyéb feltételek fennállása esetén – a fennmaradó részre kell alkalmazni. (Kúria Bhar.III.208/2017/13.szám)

[108] A vagyonekobbzást az elkövetővel szemben, illetve akkor, ha az ilyen vagyonnal nem az elkövető, hanem a gazdálkodó szervezet gazdagodott, az utóbbival szemben kell elrendelni. Vagyonkobbzást nem csupán a tettesekkel (közvetett tettesekkel) és társtettesekkel, hanem a részesekkel – felbujtó és a bűnsegéd – szemben is alkalmazni kell, azaz az általuk a bűncselekmény elkövetésével összefűggsben szerzett vagyonna is irányadó a jogszabály.

[109] A vagyonekobbzás csak a ténylegesen bekövetkezett vagyongyarapodás kapcsán és minden elkövető esetében külön-külön alkalmazandó intézkedés. Amennyiben tehát a bűncselekményt többen követték el, minden egyes elkövetőnél külön vizsgálendő, hogy a vagyonekobbzás feltételei fennállnak-e; az intézkedés nem rendelhető el és nem hajtható végre egyetemlegesen. Ha a részes a bűncselekmény elkövetése kapcsán nem tett szert vagyonna, vele szemben nincs helye vagyonekobbzásnak, ilyenkor kizárólag a tettesekkel (társtettes, közvetett tettes) szemben kell az intézkedést alkalmazni, éspedig a teljes megszerzett vagyonna. Amennyiben viszont a részes is részesedett a tettes által megszerzett vagyonnól, az intézkedést a részesedésük mértékéig velük szemben kell elrendelni. Ez utóbbi esetben figyelemmel kell lenni a kétszeres elvonás tilalmára, azaz a tettesekkel szemben csak a megszerzett vagyonna további, előbbi meghaladó részére kell alkalmazni a vagyonekobbzást.

[110] Vagyonkobbzásnak tekintendő, ha a költségvetési csalás a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze; az elkövető vagyónának növekedését a bűncselekmény révén éri el, vagy annak csökkenését fizetési kötelezettségének bűnös kijátszásával kerüli el. A költségvetési csalás elkövetése révén az elkövető vagy más személy, illetve valamely gazdasági társaság a költségvetési bevétele csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha a vagyonna ténylegesen nem gyarapodik, és akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken. Ilyenkor a költségvetési bevétele csökkenésével azonos mértékű vagyonekobbzást kell elrendelni.

[111] A vagyonekobbzás alkalmazása esetén körütekintéssel kell vizsgálni nemcsak annak jogalapját – bűnös vagyonszerzés –, hanem annak tényleges realizálását is, azt, hogy azzal ki gazdagodott. A megalapozott döntéshez a bizonyításnak erre is ki kell terjednie és annak eredményét a tényállásban rögzíteni kell, ténymegállapítást téve mind a bűnös vagyonnal gyarapodó személyekre (gazdálkodó szervezetekre), mind a vagyongyarapodás összecszerúségére. Nem lehet feltételezés alapján, ténybeli következtetés hiányában vagyonekobbzást alkalmazni. Az elsőfokú ítélettel megállapított és (e körben) a másodfokú bíróság által sem változtatott, ekként irányadó tényállás sem I. r., sem II. r. vádlott vagyongyarapodására nem tartalmaz ténymegállapítást (ilyet a vádirat sem fogalmazott meg). A tényállás ezen túlmenően nem rögzít olyan tevékenységet a tényállás, amely alapján következtetés vonható arra, hogy a bűnös pénz felett, kifejezetten személyükben a hatalmat megszerezték volna, azt eltulajdonították (vagy akár birtokolták) volna.

[112] Erre tekintettel sem I. r., sem pedig II. r. vádlott személyét illetően sincs helye vagyonekobbzás alkalmazásának, úgy, ahogyan arra az elsőfokú bíróság is utalt.

[113] Az államnak befizetendő pénz rendszerinti helye nem a vádlott, hanem a cég számlája. Ehhez képest visszatartott pénz esetében (ilyen a nem befizetett áfa) valójában arról van szó, hogy a befizető nem ad utasítást a pénz államhoz indítására, ez pedig nem ugyanaz, mintha ezt a pénzt akkor, illetve az utasítást követő pillanatban birtokolná, avagy bármi adat lenne arra, hogy a pénz kézbe (a I. r. és II. r. vádlott kezébe) került. Ilyenkor a vagyonekobbzás ténybeli alapja az, hogy a pénz az államnak be nem fizetést követő pillanatban ténylegesen hol volt, illetve hova, kinek a kezébe került. Erre vonatkozó ténybeli megállapítás viszont nincs. (Kúria Bhar.III.208/2017/13. szám)

[114] Ebből az következik, hogy a vádlónak azt kell bizonyítania, hogy a gazdasági társaságnál bekövetkezett vagyongyarapodás a terheltekhez került. Ilyen bizonyítás azonban az ügyben nem vezetett eredményre I. r. és II. r. vádlottak esetében, ilyen tényeket a vádiratok és a perújítási indítványok sem tartalmaztak.

[115] Nem képezi viszont akadályát a Kft.-vel szembeni vagyonekobbzás elrendelésének az, hogy II. r. vádlott védőjének perbeszéde szerint a gazdasági társaság kötelezettségeinek értéke meghaladja az eszközeinek értékét, hiszen mindez legfeljebb az eredményes végrehajtást zárja ki.

[116] Mindezek alapján törvényes az elsőfokon eljáró törvényszék ítélete a vagyonekobbzásról szóló rendelkezések tekintetében is.

[117] Az ítélet egyéb járulékos kérdésekben, így az előzetes fogvatartás beszámításáról, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározásáról, III. r. vádlottnál a vagyonekobbzásról, a zár alá vétel fenntartásáról illetve feloldásáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről hozott rendelkezések is megfelelnek a törvénynek.

[118] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdés alkalmazásával az indokolás helyesbítésével és kiegészítésével alapvetően helyes indokainál is fogva helybenhagyta.

[119] Rendelkezett az ítéltábla I. r. vádlottnál a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozás eltiltás beszámításáról a Bv.tv.296.§ (1) bekezdés a) pontja alapján.

[120] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 613. § (1) bekezdése alapján határozott, melyet a bűnösnek kimondott, a felmerült bűnügyi költséggel érintett III. r. vádlott visel.

Szeged, 2021. július 5.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Gömöri Olivér sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: A Kecskeméti Törvényszék 1.B.546/2016/187. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a fellebbezéssel érintett I. r., II. r. és III. r. vádlottak vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Szeged, 2021. július 5.

Dr. Elek Balázs sk.

a tanács elnöke